

ዓሞፄ ማፃኣፖ ዓይያ ካር

ዓሞፄ ጌይነታ ዓሢ ያኦሲ ማለሢ ኬኤዚሢና ኮሺ ዔርቴ ዓሲቱዋሴ፤ ያኦሲ ማለሢ ኬኤዚሢ ዛላ ታማሪ ዔሬ ባኣዚያ ባኣሴ (7:14)። ጋዓንቴ ኬዶ ዛሎ ዓጮ ካኣቶ ዴማ ዋርቃ ዴሮም ከኢታ ዔኪ ዴንዳንዳጉዲ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ዒዛ ዳካዛ ዪሁዳይዳ ቴቆዓ ጌይነታ፣ ዒዚ ናንጋ ጉርዶ ሃሺ ዴንዴ። ዩካፓ ጊንሣ ዒሰራዔኤሌ ዓሶኮ ካኣዦ ካኣሸኮ ዔርቴ ቤዞ፣ ቤኤቴኤሌ ካታሞ ዴንዴ።

ሃኖ ማፃኣፖይዳ ቤርታሲጋፓ ዓሞፄ ዬኖ ቤዞይዳ ዓኣ ሜሌ ዴር ዳቢንቴያ ማሂ ጎራኔ፤ ዩካፓ ሃሣ ዒሰራዔኤሌ ዴር፣ ባሺና ጊንሣ ያርጎቹሞና ሜታባኣያ ያቶርቂ ናንጋ ዓሶ ጎራኔ። ዔያታ ዴር ቡራያ፤ ሃሣ ዓይሌ ማሂ ዋልቁና ዋይሣ ዓሲኬ። ዬያቶይዳፓ ባሺ ዓሳ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ሃሺ ሜሌ ያኦሲ ካኣሸካያ ማዔቴያ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ዔያቶ ካፓንዳኔ ጌይ ዔያታ ጉሙርቃኔ። ዔያታ ማዴ ጎሞ ዛሎና ናንጊና ናንጋ ጎዳ ዔያቶይዳ ሜቶ ዓጋንዳያ ማዒያ ዓሞፄ ዔያቶም ሂዚ ጌይ ኬኤዚኔ።

«ፑርታ ዒፁዋቴ፣ ኮሺ ናሽኩዋቴ፤ ዋጎ ዋጎ ጳኦኮይዳ ፒዜ ዋጊያ ሃሺ ዋቢሺፖቴ፤ ዬያ ዒንሣ ማዴቴ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ቢያ ባኮ ዋይሣ ጎዳሣ ፒኢጮዲ ዓቴ ዒሰራዔኤሌ ዓሶ ጎፆንቴ ማኣራንዳያናንዳኔ።» (5:15)

ማፃኣፔላ ዲማ ዲማ ዓርቁ ባኮ

- ሜሌ ዴራ ማዴ ጎሞ ዛሎ ዔካንዳ ሜቶ (1:1—3:2)
- ዒሰራዔኤሌንታ ሳማሪያ ካታሞንታ ባይቃንዳሣ ዛሎ (3:3—6:14)
- ዒሰራዔኤሌይዳ ዓጊንታንዳ ሜቶ ዛሎ ዓሞፄም ያኦሲ ፔጋሲ ዳዌ ዶንጎ ባኣዚ (7:1—9:10)
- ዒሰራዔኤሌም ሃጊ ቤርታ ዓኣ ጉሙርሳ ዋዛ (9:11-15)

1 ያኣዚያ ጎሞሣ ዪሁዳይዳ፤ ዮዓኣሴ ናኣዚ ዒዮርቢዓሜ ዒሰራዔኤሌይዳ ካኣታዲ ዓኣ ዋደና ቴቆዓ ጉርዶይዳ ቆልሞ ሂንቃ ዓሶፓ ፔቴ፣ ዓሞፄ ጌይነታሰኬይ ዒሰራዔኤሌ ዓሶ ዛሎ ያኦሲ

ማለህ ሂዚ ጌይ ከኤዘኔ፤ ዬያ ዒ ከኤዘንዳሂኮ ላሞፖ ሌዔኮ ቤርታ ዒኢካ ሳኣ ዓገፄ።

2 ዓሞፄ ዒማና ሂዚ ጌዔ፡-

«ናንገና ናንጋ ጎዳ ጃዮኔ ዲኮይዳ ዳይ

ጉጉዳ ዘቢጉዲ ዒጊቻ ዑኡሲ ዋይዚሳኔ፤

ዒ ጋዓ ባካ ዬሩሳላሜፓ ማኣሚ ዋይዚንታኔ፤

ቆልሞ ሄንቃ ዓሳ ሄንቃ ቤዛ ዓኣ ማኣታ ቆልሞኮ ሹላንዳኔ፤

ቄርሜሎሴ ዲኮይዳኣ ዋርቂ ዓኣ ባካኣ ቢያ ሜላንዳኔ።»

ናንገና ናንጋ ጎዳ ዒሰራዔኤሌኮ ዓሺኒ ማዔ ዓጮይዳ ዓጌ ማቶ

ሶኦሪያ

3 ናንገና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓ፡- «ዳማሰቆ ዳራ ማዳ ሃይማኬ ጌይንቱዋ ጎሞ ዛሎ ቲኢሩዋፖ ማቶ ታኣኒ ዔያቶይዳ ዓጋንዳኔ፤ ዔያታ ዓቺ ማላ ሺራ ቶኪ ዓኣ ዓንገና ሃኣኮ ሺርኮ ጎይሂ ጌሌዓዴ ዴርኮ ጊዶ ሄርቂ ሃንቲ ማቶ ቤኤዘኔ። 4 ካኣቲ ሃዘዔኤሌኮ ካኣቱሞ ባይዘንዳ ታሚ ታኣኒ ዓጋንዳኔ፤ ዬይ ታማ ካኣቲ፣ ቤንሃዳዴ ከልቂ ኮሺ ዲያ ሙዓንዳኔ። 5 ዳማሰቆ ካታሞ ጌሎ ካር ዋዶ ዓንጎ ታኣኒ ቢያ ሚንሣንዳኔ፤ ዓዋኔ ደኦጮይዳ ናንጋ ዴርንታ ቤትዔዴኔ ካኣቲንታ ታኣኒ ባይዘንዳኔ፤ ሶኦሪያ ዳራ ዲዒንቲ ቁኢሪ ዓጮ ዔውታንዳኔ።»

ፒሊሰጻኤሚ

6 ናንገና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓ፡- «ጋኣዛ ካታሞ ዳራ ማዳ ሃይማኬ ጌይንቱዋ ጎሞ ዛሎ ቲኢሩዋፖ ማቶ ታኣኒ ዔያቶይዳ ዓጋንዳኔ፤ ዔያታ ዲዒ ዔካ ዳር ቢያ ዔዶኦሚ ዓሰሞ ሻንቼ። 7 ዬያር ታኣኒ ጋኣዛ ካታሞኮ ከኤሎ ዲያይዳ ታሚ ዓጋንዳኔ፤ ዔያቶኮ ዬያ ዋርዲዮ ዬይ ታማ ሙዓንዳኔ። 8 ዓሽዶዴይዳ ናንጋ ዴርንታ ዓሰቁሎና ካኣቲንታ ታኣኒ ባይዘንዳኔ፤ ዔቅሮኦኔ ካታማ ናንጋ ዴርይዳኣ ታኣኒ ማቶ ዓጋንዳኔ፤ ፒሊሰጻኤሚፓ ቶሊ ዓቲ ዓሳኣ ሃይቃንዳኔ።»

ጃኢሮሴ

1:1 1:1 2ካኣቶ. ማ 15:1-7፤ 14:23-29፤ 2ዎኦሲ. ዓሃኬ 26:1-23። 1:2 1:2 ዓዲ. 3:16። 1:3 1:3 ዒሲ. 17:1-3፤ ዔር. 49:23-27፤ ዛካ. 9:1። 1:6 1:6 ዒሲ. 14:29-31፤ ዔር. 47:1-7፤ ሂዚ. 25:15-17፤ ዓዲ. 3:4-8፤ ሶፖ. 2:4-7፤ ዛካ. 9:5-7።

9 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓኔ፡- «ጂኢርሴ ካታሞ ዴራ ማዳ ሃይማኬ ጌይንቱሞ ጎሞ ዛሎ ቲኢሩሞ ማቶ ታኣኒ ማቶ ዔያቶይዳ ዓጋንዳኔ፤ ዔያታ ዋላ ሳላዴ ዴሮ ቦንቹሞ ሲዒ ዔኬ ዓሶ ዔደኣሚ ዓሶሞ ሻንቹኔ። 10 ዬያሮ ጂኢርሴ ካታሞኮ ኬኤሎ ዲያይዳ ታሚ ታኣኒ ዓጋንዳኔ፤ ዔያቶኮ ዬያ ዋርዲዮ ዬይ ታማ ሙዓንዳኔ።»

ዔደኣሚ

11 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓኔ፡- «ዔደኣሚ ዴራ ማዳ ሃይማኬ ጌይንቱሞ ጎሞ ዛሎ ቲኢሩሞ ማቶ ታኣኒ ዔያቶይዳ ዓጋንዳኔ፤ ዔያታ ፔኤኮ ዒጊኖ፣ ዒሰራዔኤሌ ዓሶ ጨንቾ ዓራፖና ዋዲ ዋዲ ደውሴኔ፤ ዔያቶ ደውሴ ዓርቃሞ ሚጨንቲቃይዳ ዔያታ ዋዲኔ፤ ዔያቶይዳ ታኣኒ ደጋዴ ደጋ ታኣኮ ማሞ ዒጻኔ፤ 12 ዬያሮ ቱማኣኔ ካታሞይዳ ታኣኒ ታሚ ዓጋንዳኔ፤ ዬይ ታማ ቦጻራ ዋርዲዮሞ ሙዓንዳኔ።»

ዓሞኣኔ

13 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓኔ፡- «ዓሞኣኔ ዴራ ማዳ ሃይማኬ ጌይንቱሞ ጎሞ ዛሎ ቲኢሩሞ ማቶ ታኣኒ ዔያቶይዳ ዓጋንዳኔ፤ ዔያታ ፔኤኮ ዓጮ ዳልጊሻኒ ያሌ ያሎና ጌለዓዴይዳ ናንጋ፣ ጎጶይንዳሢኮ ጎጶ ዔያታ ዳርዚ ዳርዚ ላኣሌኔ። 14 ዬያሮ ታኣኒ ራኣባ ካታሞኮ ኬኤሎ ዲያይዳ ታሚ ዓጋንዳኔ፤ ዬይ ታማ ዬያ ዋርዲዮ ሙዓንዳኔ፤ ያዲ ማዔሰካፓ ያሎ ዓቦና ሞርካ ዔያቶ ዋዲ ዋዲ ሜርቶ ሌሊ ሜርታያ ማዓንዳኔ፤ ያሎ ያላ ዓሳ ዓልጎ ዠባሬጉዲ ሩኡሪ ዔያቶይዳ ዬዓንዳኔ፤ 15 ዔያቶኮ ካኣቲንታ ዴኤፖ ዴኤፖ ቢታንታ ዓኣ ዓሶንታ ዲዒንቲ ዔውታንዳኔ።» ጋዓኔ ናንጊና ናንጋ ጎዳሢ።

2

ሞዓኣቤ

1 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓኔ፡- «ሞዓኣቤ ዴራ ማዳ ሃይማኬ ጌይንቱሞ ጎሞ ዛሎ ቲኢሩሞ ማቶ ታኣኒ ዔያቶይዳ ዓጋንዳኔ፤

1:10 1:10 ዒሲ. 23:1-8፤ ሂዚ. 26:1—28:19፤ ዒዪ. 3:4-8፤ ዛካ. 9:1-4፤ ማቲ. 11:21-22፤ ሉቃ. 10:13-14። **1:11** 1:11 ዒሲ. 34:5-17፤ 63:1-6፤ ዔር. 49:7-22፤ ሂዚ. 25:12-14፤ 35:1-15፤ ዓብዲ. 1-14፤ ሚሊ. 1:2-5። **1:13** 1:13 ዔር. 49:1-6፤ ሂዚ. 21:28-32፤ 25:1-7፤ ሶፖ. 2:8-11።

ዔያታ ዔደአሜ ካኣቲኮ ሜጌፆ ዲቢንሢ ማሂ ታሚና ሚቹኔ፤
 2 ዬያሮ ሞዓኣቤ ሳፆይዳ ታሚ ታኣኒ ዓጋንዳኔ፤ ዬይ ታሚ ቂሪዮቴ
 ሞርዲዮ ሙዓንዳኔ፤ ፆሎሮ ሙካ ዓሳ ሚርቲ ሚርቲ፤ ዛዬ ሞርቂ ሃሃሃ
 ዲቃህ ዑኡሲያ ሞይዚሲ ሞይዚሲ ሞዓኣቤ ዴሮ ሞዲ ኩርሳንዳኔ።
 3 ሞዓኣቤ ዓጮ ሞይህ ሱኡጎንታ ቢታንታ ዓኣ ዓሶንታ ታኣኒ
 ባይዛንዳኔ።» ጋዓኔ ናንገና ናንጋ ጎዳህ።

ዪሁዳ

4 ናንገና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓኔ፡- «ዪሁዳ ዴራ ማዴ ሃይማኬ
 ጌይንቱሞ ጎሞ ዛሎ ቲኢራሞፆ ታኣኒ ሜቶ ዔያቶይዳ ዓጋንዳኔ፤
 ዔያታ ታኣኮ ሞጎ ቦንቹባኣሲ፤ ታኣኒ ዓይህ ባኮሞ ካፒ ኩንህባኣሲ፤
 ዔያቶኮ ዓደንህ ካኣሽካ ሉኡዚ ማዔ ፆኣዛ ዔያቶ ዳቢሼኔ፤ 5 ዬያሮ
 ታኣኒ ዪሁዳ ሳፆይዳ ታሚ ዓጋንዳኔ፤ ዬሩሳላሜ ካታሞኮ ኬኤሎ
 ዲፆ ዬይ ታሚ ሙዓንዳኔ።»

ናንገና ናንጋ ጎዳ ዒሰራዔኤሌ ዓጮይዳ ዓጌ ማታህ

6 ናንገና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓኔ፡- «ዒሰራዔኤሌ ዴራ ማዴ ሃይማኬ
 ጌይንቱሞ ጎሞ ዛሎ ቲኢራሞፆ ታኣኒ ዔያቶይዳ ሜቶ ዓጋንዳኔ፤
 ዔያታ ጁሎ ዓሶ ሚኢሼም፡ ማንቆ ዓሶሞ ዲርሲና ፆኦኪ ፆኦኪ
 ሻንቹኔ። 7 ሞልቃባኣ ዓሶና ማኣዳ ዓሲባኣ ዓሶሞ ሳፆይዳ ዔያታ
 ሎንህ ቶኦኮ ሄርቄኔ፤ ሞልቃ ጌላያ ማዔ፡ ሄርቄንቲ ሞርቃ ዓሶሞ
 ፒዜ ሞጌ ዔያታ ሞጉሞሴ፤ ዓደንታ ናፆንታ ፔቲ ላኣለና ላሃኔ፤ ዬያ
 ዔያታ ማዲፆና ታኣኮ ዲማዴ ጌኤዦ ሱንፆ ዒኢሳኔ። 8 ጋሌ ጨጋኒ
 ዳንዳዒባኣ ማንቆ ዓሶኮ ዓፒሎ ዔያታ ዓይህ ባኣዚ ማሂ ዔካኔ፤
 ፆኦሲም ዒንጎ ባኮ ዒንጎ ቤዞ ኮይላ ዬያ ዓፒሎ ሂኣህ ዔያታ ጌዳ
 ላላሃኔ፤ ጋሌ ጨጋኒ ዳንዳዒባኣ ዓሶ ዳቢሲ ዔያታ ዔኬ ሞይሮ ዑኩ
 ዔያቶኮ ፆኦሲ ማኣራ ዴይ ዔያታ ዑዑሽካኔ።

9 «ታኣኒ ጋዓንቲ ዒሰራዔኤሌ ዴሮ ሚጨንቲ ለባሮኦሲ ሚፆጉዲ
 ዴኤፔ ዓሶ፡ ሞልቆናኣ ዴኤፒ ሻኣቢ ማዒ ዓኣ ዓሞኦራ ዓሶ ፆጳፓ
 ቱጌ ኬኤሪ ባይዜኔ፤ 10 ጌብፄ ዓጮፓ ታኣኒ ዒንህ ዔኪ ኬሲ
 ፆይዲታሚ ሌዔ ጉቤ ዓሲ ናንጉሞ ደውሎይዳ ጎይህ ዒንህም
 ቤኤዚ ዔኪ ሃንቲኔ፤ ዓሞኦራ ዓሶ ዓጮሞ ዒንህ ዴይ ማሂ ታኣኒ
 ዒንጌኔ። 11 ዒንህኮ ዓቲንቆ ባኣካፓ ፔቲ ፔቲ ዓሶ ታ ማሊህ
 ኬኤዛያ፡ ዒንህኮ ዴጌህ ባኣካፓኣ ፔቲ ፔቲ ናከራ ዓሲ * ማዓንዳያ

2:1 2:1 ዓ.ሲ. 15:1—16:14፤ 25:10-12፤ ዓ.ር. 48:1-47፤ ሂዚ. 25:8-11፤ ሶፖ.
 2:8-11። 2:9 ላሚ. ሞማ 3:8-11። * 2:11 2:11 ናከራ ዓሲ፡- ጋዓዞ ፓይ.
 ማፃ 6:2ይዳ ዛጌ።

ደኑሪ ታኣኒ ከሴኔ፤ ዒሰራዔኤሌ ዳራዮቴ! ዬይ ጎኔ ባኣዚቱዋዓዳ?
 ዬያ ጌዔሢ ታና፣ ናንገና ናንጋ ጎዳኬ። 12 ዒንሢ ጋዓንቴ ናዝራ
 ዓሶ ዋይኖ ዑዙ ዑሺ ዳቢሼኔ፤ ታ ማሊያ ከኤዛ ዓሳኣ ዔኤቢ
 ከኤዙዋጉዲ ዒንሢ ላኣጌ። 13 ዬያሮ ታኣኒ ዳኤፒ ሹቺ ኮላሶዛ
 ዳማ ዓኣ ባካ ዳኣጂንታሢጉዲ ሄርቂ ዒንሢ ዳኣፃንዳኔ። 14 ጳዥ
 ሩኡሪ ጳሽካሢ ጳሽኮ ባሽንታንዳኔ፤ ዶዶ ዓሶኮ ዋልቃ ባይቃንዳኔ፤
 ያሎ ያላ ዓሳ ፔና ዓውሳኒ ዳንዳዓዓኬ። 15 ሂኢዥና ዱካ ዓሳ ቤዛ
 ዔቂዱኪ ቃዛዓኬ፤ ሩኡሪ ጳሽካ ዓሳኣ ጳሽኪ ቶላዓኬ፤ ፓራሢና ያላ
 ዓሳኣ ፔ ሼምፓሢ ዓይሳዓኬ። 16 ዬኖ ከሎና ያሎና ዔርቴ ዓሳታዎ
 ፔኤኮ ዓንጋሞ ከኤሪ ከኤሪ ጳሽካንዳኔ» ዬያ ጌዔሢ ናንገና ናንጋ
 ጎዳኬ።

3

ዒሰራዔኤሌ ዓሶ ላሢኒ ፓይዲንቴ ማርካ

1 ዒሰራዔኤሌ ዳራዮቴ! ዒዚ ጊብጂፓ ዔኪ ከሴ ዳር፣ ዒንሢ
 ቢያሢ ዛሎ ናንገና ናንጋ ጎዳ ዳጋዲ ጌዔ ባኮ ዋይዙዋቴ፡- 2 «ዓጮ
 ቢያይዳ ናንጋ ዳርፓ ቢያ ታኣኒ ዶኦሪሢ ዒንሢ ሌሊኬ፤ ዒንሢ ማዳ
 ጎሞ ዛሎሮ ቢያ ታ ዒንሢዳ ሜቶ ዓጋሢ ዬያሮኬ።»

ያኦሲ ማሊሢ ከኤዛ ዓሲ ያኦሲፓ ዋይዚ ከኤዛያ ማዒያ

3 ሂንዳ ማሎዋቴ፤ ላምዎ ዓሲ ዋላ ጌሰቴ ጊኢጉዋዎ ጎይሢ ዳንዳኒ
 ዳንዳዓኖ?

4 ዘቢ ዳኤሊ ካይዚዳ ዔኤቢ ከሚ ዓርቁዎ ጉሪ ጉዳኖ?

ሃጊ ዔቃ ዘቢያኣ ፔቴታዎ ዔኤቢ ዳንቁዋ ዋርቃ ቤዛ ዓኣዎ ዑኡሲ
 ከሳ?

5 ፒራ ፒሪንቴባኣንቴ ካፒ ጉሪ ዓዲንታ?

ዔኤቢ ጊዳ ጌሎዋንቴ ፒራ ጉሪ ዶንቃ?

6 ያልዚሮ ጊኢጋንዳጉዲ ዛያ ካታሞይዳ ዋርቁንታኣና ዒጊጩ
 ጎይቁዋ ዳሬ ዓኣ?

ናንገና ናንጋ ጎዳ ጌይባኣንቴ ካታማይዳ ፑርታ ባኣዚ ሙኪ ሄላ?

7 ናንገና ናንጋ ጎዳ ማዔ ያኦዛሢ ፔ ማሊያ ዒዛኮ ዓይሎም
 ፔጋሲ ዳውዋዎ ፔቴ ባኣዚታዎ ማዲዋሴ።

8 ዘቢ ጉዳኣና ዋይዛዎ ዒጊጩዋኣይ ያናዳይ?

ናንገና ናንጋ ጎዳ ማዔ ያኦዛሢ ፔ ማሊያ ፔጋሲ ዳዋዛ ዒዛ
 ማሊሢ ከኤዙዋይ ያናዳይ?

ሳማሪያ ካታሞኮ ደዒያ

2:11 2:11 ፓይ. ማጻ 6:1-8።

9 ዓሸዶዴ ካታሞና ጊብፄ ዓጮናይዳ ዓኣ ኬልቂ ዋርዲዮና ቤዛ ናንጋ ዓሶሞ ቢያ ሂዚ ጌይ ዑኡዙ ደጊዲ ኬኤዙዋቲ፡- «ሳማሪያ ዲኮይዳ ቡኪንቱዋቲ፤ ዒኢካ ማዲንታ ጌኖ ማደና ዛላሢያ ዛጉዋቲ።»

10 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓኔ፡- «ዬይ ዳራ ኮሺ ባኣዚ ማዲሢ ዓሩቀሴ፤ ጌኔ ማደና ዔያታ ቡሪ ዔኬ ቆሎና ፔኤኮ ኬኤሎ ዲያ ጋሮ ኩንሣኔ፤ 11 ዬያሮ ሞርኬ ሙኪ ዔያቶኮ ዓጮ ማንጋንዳኔ፤ ኬኤሎ ዲያ ዔያቶኮ ሻሂ ኬኤዎዋ ዔያቶኮ ቡራንዳኔ።» ጋዓኔ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ኑ ያኣዛሢ።

12 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓኔ፡- «ሳማሪያይዳ ናንጋ ዒሰራዔኤሌ ዓሳ ማቂሢ ሻኣላና ሹልጉዶ ዜዲና ዓኣያ ማዒ ቶሊ ዓታንዳኔ፤ ዬይያ፡- ቆልሞ ሄንቃ ዓሲ ዘቢ ሙይ ጋፒሴ ቆልሞኮ ላምዎ ቶኪና ዋይዚ ዱጲሢና ቶሊሲ ዔካያጉዲኬ።» 13 ቢያ ባኮ ዋይሢ ጎዳ ማዔ ያኣዛሢ ሂዚ ጋዓኔ፡- «ታ ጋዓ ባኮ ዋይዙዋቲ፤ ያይቆኦቤ ዜርፃ ማዴ ባኮኮ ማርካ ታ ዒንሢ ፓይዳሢሮ ማርካዲዋቲ። 14 ዔያታ ማዴ ጎሞ ዛሎሮ ዒሰራዔኤሌ ዳሮይዳ ታኣኒ ማቶ ዓጋ ኬሎና ቤኤቴኤሌይዳ ዓኣ ዒንጎ ባኮ ዒንጎ ቤዙ ታኣኒ ሻሂንዳኔ፤ ዬያ ቤዘኮ ካኣሪ ማዒ ዓኣ ኮሺንቱ ባካ ሳዓ ማቂ ኬዳንዳኔ። 15 ዔያታ ባርጎንታ ያጎያንታ ዒኢካ ዳይ ዓኣሣ ማኣሮ ቢያ ታ ዔያቶኮ ሻሂንዳኔ፤ ዳርዘ ዓጮና ሚዛጲሲ ኮሾና ማኣራ ቢያ ሻሂንታንዳኔ፤ ዴኤፖ ዴኤፖ ማኣራኣ ቢያ ደዓንዳኔ» ጋዓኔ ናንጊና ናንጋ ጎዳሢ።

4

1 ባኣሳኣኔ ዓጮይዳ ዓኣ ዲጮ ባኣቶ ዒንድጉዲ ማሌ ሳማሪያ ካታሞ ላኣላ! ሃያ ባኮ ኮሺ ዋይዙዋቲ! ዒንሢ ላቤ፥ ዋልቃ ባኣ ዓሶ ዳውሲሳኔ፤ ማንቆ ዓሶኮ ዒንሢ ካራ ባይዛኔ፤ ዓኒንሢ ዒንሢሞ ቢያ ዋዴ ማሣ ዑሺ ዒንጋንዳጉዲ ዒንሢ ያኣጫኔ። 2 ዬያሮ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ያኣዛሢ ፔኤኮ ዱማዴ ጌኤሹሞ ጌፒ ሂዚ ጌይ ጫኣቄኔ፡- «ዓንጊ ኪሬና ጎቹ ዔኤቢ ዔኮጉዲ ዒንሢ ዔውታንዳ ዋዴ ዬዓንዳኔ፤ ዒንሢዳ ዓታንዳ ዓሲ ባኣሴ፥ ዓቲኔ ጎያና ዓሳኣ ሞሎጉዲ ዓንጊ ኪሬና ዓዲንቲ ዔውታንዳኔ። 3 ዒንሢ ፔቴ ፔቴሢ ሻሆና ኬኤሎ ዲያኮ ፑልቶና ጎቹንቲ ዔውቲ ሃርሞኣኔይዳ ኬኤሪንታንዳኔ» ጋዓኔ ናንጊና ናንጋ ጎዳሢ።

ዒሰራዔኤሌ ዓሳ ሪኢራኒ ዳንዳዒባኣሢ

3:14 3:14 2ካኣቶ. ማ 23:15።

4 ሩንገና ሩንገ ጎዳ ሂዚ ጋዓኔ፡- «ዲሰራዔኤሌ ዳሬዮቴ! ቤኤቴሌ ዳንዲጋፓ ጎሞ ማማዲዎቴ! ሃሣ ጌልጌላኣ ዳንዲጋፓ ኮይሴ ጎይሢ ጎሜ ማማዲዎቴ! ኬላ ኬላ ያኦሲም ዲንጎ ባኮዎ ዲንጉዎቴ! ሃይሣሳ ኬሎና ታጳፓ ፔቴ ኬሲ ዲንሢ ዲንጎ ባኮ ዲንጉዎቴ።
 5 ዲንሢ ማዳኒ ኮዓዛ ዬናታሢሮ ጋላቶሮ ዲንሢ ዔኪ ሺኢሻ፣ ሙኑቆ ፃኣዞና ካሢንታ ካሃ ታኣም ሺኢሹዎቴ፤ ዲንሢ ሺኔና ዲንሢ ዔኪ ሙኑኪ ዲንጎ ባኮሮ ሆኦሊንቲ ጌሰቱዎቴ።»

6 «ዳንጋይዳ ዲንሢ ዳካንዳ ሃኣኮ ባይዚ፣ ካታሞ ቢያይዳ ናይዚ ታኣኒ ዳኬኔ፤ ዲንሢ ጋዓንቴ ዬያና ሪኢሪታ ባንሢ ማዒባኣሴ። 7 ጎዡ ዲንሢኮ ካፁዋንቴ ሃይሃ ዓገኒኮ ቤርታ ዒሮ ታኣኒ ዋርቁዎጉዲ ለኣጌኔ፤ ፔቴ ካታሞይዳ ዋርቃዎ ባጎይዳ ዋርቁዎጉዲ ታኣኒ ቃዘኔ፤ ፔቴሢ ጎዡ ዲራ ዋርቃዛ ባጋሢሲኮ ዒርዚ ባይቁም ሃኣኮ ዓቢ ማልዘኔ። 8 ዓሳ ዋኣሢ ዑሽኮንደያ ባይዚ ፔቴ ካታማፓ ማሌ ካታሞ ዳንዳኔ፤ ጋዓንቴ ዬይ ዓሳ ጊዳንዳ ዋኣሢ ዳንቁባኣሢሮ ዑሽኪ ዳኤሶ ዘኣራኒ ዳንዳዒባኣሴ፤ ዬያ ዘጋዎ ዲንሢ ታ ባንሢ ማዒባኣሴ።

9 «ሃኣኮ ዲንሢኮ ማልዘንዳ ደዲ ዠባሬ ታኣኒ ዠባርሺሴኔ፤ ዲንሢኮ ቱኮና ደማ ደማ ባኮንታ ዎይናንታ፣ ቤሌሶ ሚያንታ ዘይቶ ሪሚቶንታ ቢያ ዓቢሢ ሙዔኔ፤ ዬያሮታዎ ሪኢሪ ዲንሢ ታ ባንሢ ማዒባኣሴ።

10 «ጊብፃ ዓጮይዳ ታኣኒ ዳኬ ባይዛ ባኮጉዴ ባኣዚ ታ ዲንሢም ዳኬኔ፣ ዳጌሢ ታ ዲንሢኮ ጨንቾ ዓራፖና ዎዲሼኔ፣ ፓራሢያ ታ ዲንሢኮ ዲዒሴኔ፤ ጊንሢ ሃሃ ዲንሢኮ ጉርደይዳ ሃይቁ ዓሶ ሌዘ ዘዎና ሲኢደ ታኣኒ ዲንሢኮ ሹኡማኔ፤ ዲንሢ ጋዓንቴ ታ ባንሢ ማዒባኣሴ።

11 «ሶደኦማና ጋሞኦራና ታኣኒ ባይዜሢጉዲ ዲንሢዳፓ ሚርጌ ዓሲ ታኣኒ ዎዲ ባይዜኔ፤ ዲንሢ ቶሊ ዓቴሢ ታሚ ጋውሌ ሚሢጉዲ ማዒኬ፤ ዬይ ቢያ ያዲ ማዔቴያ ታ ባንሢ ዲንሢ ማዒባኣሴ።

12 ዲሰራዔኤሌ ዳሬዮቴ! ታኣኒ ዲንሢዳ ዬያጉዴ ፑርታ ሜቶ ዓጋንዳኔ፤ ዬያሮ ታና፣ ዲንሢኮ ያኦዛሢና ዎላ ካኣማኒ ገኢቲዎቴ!»

13 ታኣኒ፡- ዲኮ ቢያ ማዠ፤ ሃሃ ዠባሮዎ ማዠያ
 ታኣኒ ማሌ ባኮ ዓሲም ፔጋሲ ዳዎያ
 ሮኦሮ ፖዎ ዲሚ ማሂ ሺርሻያ
 ሳዎኮ ዳጌ ዳጌ ማዔ ጌሚርይዳ ሃንታያ
 ሱንፃ ታኣኮ ቢያ ባኮ ዎይሣ ያኦሲ ሩንገና ሩንገ ጎዳኬ።

5

ዲሰራዔኤሌ ዳራ ጎሞ ቡኡፃንዳጉዲ ኬኤዚንቴህ

1 ዲሰራዔኤሌ ዳራዮቴ! ታኣኒ ዲንህዳ ሄላንዳ ባኮ ዛሎሮ ቃያ ቃዮ ዋይዙዋቴ፡-

2 ኩሙህ ጧዲሮ ማዔዛ ዲሰራዔኤሌ ሎኦሚኔ፤

 ላሚ ዩኤፓ ዲዛ ዔቃኒ ዳንዳዑዋሴ።

 ዲዘ ኬኤሊንቁ ዔቁሳንዳ ዓሲያ ባኣያ

 ፔ ዓጮይዳ ኬኤሪንቴ ዓሲ ማዔኔ።

3 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ፆኦዛህ ሂዚ ጋዓኔ፡- «ፔቴ ዲሰራዔኤሌ ካታማፓ ሺያ ዓሲ የሎሮ ዳንዳንዳኔ፤ ሃይቁዋዎ ሸምፖና ዓታንዳዘንህ ጋዓንቴ ፄኤታ ሌሊ ማዓንዳኔ፤ ማሌ ካታማፓ ሃህ ፄኤታ ዓሲ የሎሮ ዳንዳንዳኔ፤ ዩያቶፓኦ ቶሊ ሙካንዳዘንህ ታጳ ሌሊ ማዓንዳኔ።»

4 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓኔ፡- «ዲሰራዔኤሌ ዳራዮቴ! ታና ኮይ ታ ባንህ ማዑዋቴ፤ ሸምፔና ዲንህ ናንጋንዳኔ፤ 5 ቤርሳቤ ዳንዲፖቴ፤ ቤኤቴኤሌ ዶዒ ቤሲ ባይቃንዳኔ፤ ጌልጌላይዳ ናንጋ ዓሳኦ ዲዲንቴ ማሌ ዓጪ ዔውታንዳኔ፤ ዩያሮ ቤኤቴሌያ ማዎም ጌልጌላ ዳንዳኒ ኮይፖቴ።»

6 ዩያ ሃሺጋፓ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ባንህ ማዑዋቴ፤ ሸምፔና ዲንህ ናንጋንዳኔ፤ ዲንህ ዩያይዲባኦቴ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ታሚጉዲ ዮሴፔ ማኦሮ ሙዓንዳኔ፤ ዩይ ታማ ቤኤቴሌይዳ ናንጋ ዓሶ ሙይ ባይዘንዳኔ፤ ዩያ ታሞ ዋዳንዳ ዓሲ ጴዳዓኬ። 7 ዲንህ ፒዜ ዋጊህ ሃሺ ዋጎ ዋቢሻ ዓሳ፤ ጊንህ ሃህ ጎኑሞ ሉኡዙሞ ማሂ ሺርሺ ላኦ ማዓ ዓሳ ዲንህና ባዴዔ!

8-9 ፑንጫሮንታ ዛኦፖ ዠኦጋህንታ

 ዲማ ዲማ ዠኦጋህ ማገፍ፤

 ዲሞ ካርዚ ፖዒሲ፣ ፖዔ ሮኦሮዋ ዲሚሲ

 ዴኤፖ ባዘ ዋኦፆዋ ፔ ሸና ጌዔ ጎይፆ ዓይህ

 ሳፆይዳ ጊንህ ሸኦቲሳህ

 ደደ ዓሶ ዔርቲባኦንቴ ባይዛህ

 ኬልቁ ዲርቁ፣ ዋርዲዮና ካታሞዋ ዶይሲ ባይዛህ

ሱንፃ ዲዘኮ ናንጊና ናንጋ ጎዳኬ።

10 ዋጎ ዋጎ ጳኦኮይዳ ዘሪ ጎራ ዓሶ ዲንህ ዲፄኔ፤ ጎኔ ጌሰታ ዓሶዋ ዲንህ ሸናዴኔ። 11 ማንቆ ዓሶ ዲንህ ሄርቁኔ፤ ዋልቁና ዲንህ ዔያቶ ሃኦኮ ጌኦሪሸኔ፤ ዓርሲ ኮሾና ሹቲና ማኦሮ ዲንህኮ ዲንህ ማገፍ፤

5:8-9 5:8-9 ዒዮ. 9:9፤ 38:31።

ጋዓንቲ ዒንሢ ዒኢካ ናንጋዓኬ። ዋይኖ ዒንሢ ቱኬኔ፤ ጋዓንቲ ዬያኮ ካፄ ዓኣፖ ጨኡጲ ኮሽ ዑዞ ዒንሢ ዑሽካዓኬ። 12 ደቢንታ ዒንሢኮ ዋኣዲ ዲቤቲያ ጎማኣ ዒንሢኮ ዋያይዲ ኩሜቲያ ታኣኒ ዔራኔ፤ ሂሎ ዓሶኮ ዒንሢ ካራ ባይዛኔ፤ ዳሚና ዒንጎ ሚኢሽ ዔኪ ዔኪ ዋጎ ዋጎ ጳኦኮይዳ ፒዜ ዋጊያ ሃሺ ዒንሢ ዋቢሻኔ። 13 ዬይ ፑርታ ዋዴ ማዔሢሮ ማሊ ጳቂሣ ዓሲ ዬያጉዴ ዋዶና ዚቲ ጋዓንቲ።

14 ሺምፔና ናንጋኒ ኮሺ ባኣዚ ማዲዋቲ፥ ፑርታ ማዲፖፕቲ፤ ዒንሢ ዬማይዴቲ ዒንሢ ጌዔ ጎይዎጉዴያ ናንገና ናንጋ ጎዳ ማዔ ቢያ ባኮ ዋይሣ ያኣዛሢ ዒንሢና ዋላ ማዓንዳኔ። 15 ፑርታ ዒፁዋቲ፥ ኮሺ ናሽኩዋቲ፤ ዋጎ ዋጎ ጳኦኮይዳ ፒዜ ዋጊያ ሃሺ ዋቢሽፖፕቲ፤ ዬያ ዒንሢ ማዲቲ ናንገና ናንጋ ጎዳ ማዔ ቢያ ባኮ ዋይሣ ጎዳሢ ፒኢጫዲ ዓቲ ዒሰራዔኤሌ ዓሶ ጎዶንቲ ማኣራንዳያናንዳኔ።

16 ናንገና ናንጋ ጎዳ ማዔ ቢያ ባኮ ዋይሣ ጎዳሢ ሂዚ ጋዓንቲ፡- «ካታሞ ሳዞ ጎይዎና ዴራ ቡካ ጳኦኮይዳ ሜታዲ ዒላቶ ዑኡሲ ዋይዚንታኔ፤ ጎዞ ጎሽካ ዓሳኣ ዬኤፖሮ ዔኤሊንቲ ዬዒ፥ ቃዩ ዬኤካ ዓሶና ዋላ ሃይቄ ዓሶ ዬኤካንዳኔ። 17 ዋይኖ ቲኮ ጎዞይዳ ቢያ ዬኤፒ ዬኤኪንታንዳኔ፤ ዬይ ቢያ ያዲ ማዓንዳሢ ታኣኒ ዒኢና ያኣኪ ዓኣዳንዳሢሮኬ» ዬያ ጌዔሢ ናንገና ናንጋ ጎዳኬ።

18 ናንገና ናንጋ ጎዳ ሙካንዳ ኬሎ ዓፃዳ ዓሳ ዒንሢና ባዴዔቲ! ዬይ ኬላ ዲሚኬ፤ ፖራቱዋኣሢሮ ዬያ ኬሎ ዋይታዛ ዒንሢ ዓፃዳይ?

19 ዬይ ኬላ ፔቲ ዓሲ ዘቢ ዳውሴም ጳሽኪ ዴንዲቤቃ ሜሌ ፑርታ ቦዎ ካኣሚም ዬያፓኣ ቶሊ ጳሽኪ ፔኤኮ ጋሮ ጌላዎ ኬኤዎኮ ኮጮይዳ ኩቺ ጌሣዛ ሸኦሽ ዲዔ ዓሲ ዒንሢ ማሃንዳኔ። 20 ናንገና ናንጋ ጎዳ ዋጎ ዋጋ ኬሎና ዲዲሚንዳኔ፥ ዒንሢም ፖዓዓኬ፤ ዬና ኬላ ፔቲታዎ ፖራ ጴዳዎያ ሻኔ ዲሚ ኬሊ ማዓንዳኔ።

21 ናንገና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓንቲ፡- «ለዓ ለዓ ዒንሢ ቦንቻ ቦንቻ ቢያ ታኣኒ ዒዲ ቶቶኦቻኔ፤ ዒንሢ ካኣዞሮ ቡካ ቡኪፃኣ ታና ዋዛሱዋሴ። 22 ሚቺ ዒንጎ ባኮንታ ሃኣኮ ዒንገይንታ ታኣም ዒንሢ ሽኢሽ ዒንገቲያ ታኣኒ ዔካያቱዋሴ፤ ፔቱሞና ዒንጎ ዒንገይሮ ዒንሢ ሹካ ማሎ ቆልሞ ታኣኒ ሺሪ ዛጋዓኬ። 23 ታና ቦንቻኔ ጌይ ዒንሢ ዓይናዲ ዒላታ ዒላቶ ሃሹዋቲ፤ ዒንሢ ዋርቃ ጎኦሎ ዑኡዞዋ ታኣኒ ዋይዛዓኬ። 24 ዬያ ማዳኔ ጌይ ሺሪይይዳፓ ፒዜ ዋጌ ዋርዚጉዲ፤ ጊንሣ ሃሣ ሂሎ ማዲዋ ዓልቂ ዋታ ዋኣሢጉዲ ጎዒሱዋቲ።

25 «ዒሰራዔኤሌ ዴሬዮፕቲ! ጎኔና ሂንዳ ያይዲታሚ ለዔ ዓሲ ናንጉዋ ዳውሎይዳ ዒንሢ ሃንቲያና ዲማ ዲማ ዒንጎ ባኣዚ ታኣም

5:22 5:22 ዒሲ. 1:11-14።

ዲንሢ ዲንጌና? 26 ዲማና ዲንሢ ዲንሢሮ ኮሼ፣ ዲንሢ ጾካዛሢ ሞሎከም ዓፒሎና ማዢንቴ ካኦዢ ማኦርንታ ሬፓኔ ጌይንታሢኮ ዡኦጎ ማሊሲ ዲንሢ ኮሼ ባኮ ኬዲ ኬዲ ሃንቴኔ። 27 ዬያሮ ዴማሰቆይዳፓ ዲዲሲ ታ ዲንሢ ሃኬ ዓጪ ዔኪ ዳካንዳኔ» ዬያ ጌዔሢ ታና፣ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ቢያ ባኮ ዎይሢ ጾካዛሢ።

6

ዲሰራዔኤሌይዳ ዓገንታኒ ገኢጌ ማቶ

1 ዲሰራዔኤሌ ዴራ ዔያቶኮ ሱኡጋ ዔያቶ ማኦዳንዳጉዲ ማኦዳ ኮይ ሙካኔ፤ ዬያታ ሱኡጋ ጋዓንቴ ጂዮኔይዳ ማታባኦያ ኮንጋቲ ዴዒ፣ ሳማሪያ ዲኮይዳኦ ሂርጊሻ ባኦዚ ባኦያ ማዒ ናንጋሢሮ ዬያቶም ባዴዔ! 2 ሂንዳ ካልኔ ካታሞ ዴንዲ ዔኤቢ ዛጉዎቲ፤ ዬይና ጌይ ሃሢ «ሃማቲ» ጌይንታ ዴኤፖ ካታሜሎ ዴንዲዎቲ፤ ሃሢ ገንሣ ፒሊሰጻኤማ ዓሶ ካታሞ ማዔዘ፣ ጋኦቲ ኬዲ ዛጉዎቲ፤ ዬንሢ ዲንሢኮ ላምዎ ካኦቶ ዓጪይዳፓ ባሻያዳ? ዔያቶኮ ዓጪ ዳልጉማ ዲንሢሲዳፓ ባሼ ዳልጋያዳ? 3 ዲንሢ፡- «ፑርታ ኬሊ ዑካዲ ሙከንዲዎሴ» ጌይ ማሊ ዴሮ ሄርቂ ዎይሢያይዳ ጸሽካኔ። 4 ዳርሲ ዓቲና ኮሻና ዓልጋይዳ ዲንሢ ላሃኔ፤ ገንሢ ሃሢ ሂርኬ ማዔ ሚዛጶ ዓርሶይዳኦ ኮሽኪ ዲንሢ ዴዒ፤ ማራቶ ባኦካፓ ሃጊ ዔቃ ማራናይ፣ ባኦቶ ባኦካፓኦ ሃጊ ዲጫ ናኦሪ ሹኪ ሹኪ ሙይ ዲንሢ ዎዛዳኔ። 5 ዲንሢ ካኦቲ ዳውቴጉዲ ዓይኦም ኬሲ ኬሲ ጎኦላኦ ዎርቂ ኮርጋኔ። 6 ዎይኖ ዑዡ ዑሽኮ ዓንጎናቲዎንቴ ዎቶና ዲንሢ ዑሽካኔ፤ ሚርጌ ሚኢሼና ሻንቁንታ ሳውቃ ሼቶ ዲንሢ ቲሽታኔ፤ ዮሴፔ ዜርዎይዳ ሄሌ ባይሲንቶ ዛሎ ጋዓንቴ ዲንሢ ፔቲታዎ ዎዩዎሴ፤ ዬያ ባኮ ቢያ ዲንሢ ማዲሺራሢሮ ዲንሢና ባዴዔቲ! 7 ዬያሮ ዲዲንቶኮ ኮይሪ ዲንሢ ማዓንዳኔ፤ ዎዛዲ ኮርጊ ዲንሢ ናንጋ ናንጎኮ ዬማ ጋፖ ማዓንዳኔ።

8 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ቢያ ባኮ ዎይሢ ጾካዛሢ፡- «ያይቆኦቤኮ ዎቶርሙሞ ታ ዲጻኔ፤ ካኦታ ናንጋ ሚዛጶ ማኦር ታ ዔያቶኮ ሻኦኪንቴኔ፤ ዬያሮ ታኦኒ ካታሜሎንታ ዲኢካ ናንጋ ዴርንታ ቢያ ሞርኬም ዓኦሢ ዲንጋንዳኔ» ጌይ ፔ ሱንዎ ጌፒ ጫኦቄ።

9 ፔቲ ማኦሪዳ ናንጋ ዓሲፓ ታጶ ዓሲ ዓቲቴያ ዔያታ ሃይቃንዳኔ።

10 ሃይቁ ዓሶኮ ዲጊኒ ማዓ ፔቲ ዓሲ ሌዘ ዔኪ ዲኡካኒ * ሙካዎ፡

5:25 5:25 ዳኪ. ማዶ 7:42-43። * 6:10 6:10 ዲኡካኒ፡- ጋዓዛ፡- ቤርታ ማፃአፓ ፃኦፒንቴ ዔብሪ ዓሶ ሙኡጮና «ሚቻኒ» ጋዓኔ፤ ዬኖ ዎዶና ሃይቁ ሌሲ ሚቸሢ፡ ገንሢ ሃሢ ታሚ ዔኤሥሢ ዬያ ዓሢ ቦንቸ ዲኡኪሢጉዴያኬ።

ዒሊካ ኬኤፃ ዓኣ ፔቲ ዓሲ ዔኤሊ፡- «ኔኤና ዋላ ዓቲ ዓኣ ሜሌ ዓሲ ዓኣ?» ጌይ ያኦጫንዳኔ፤ ዩይ ዓሢ፡- «ፔቲታፃ ባኣሴ!» ጋዓንዳኔ፤ ዒማና ዩይ ያኦጫ ዓሢ፡- «ዚቲ ጌዔ! ናንጊና ናንጋ ጎዳኮ ሱንፃ ፔጋሲ ኑ ዔኤላንዳያ ኮይሱዋሴ» ጋዓንዳኔ።

11 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ዓይሣም ጴኤፖ ጴኤፖ ኬኤፃ ደዓንዳኔ፤ ዳኮ ዳኮ ኬኤፃኣ ደዒ ቡርሺንቲ ቡርሺንቲ ኩማንዳኔ። 12 ፓሮ ቶጋ ዓሲ ሹቹ ዑሢዳ ሳጋራኒ ዳንዳዓ? ጎሺ ጎሽካ ዓሲ ሃሃ ዒሊካ ጌማይ ዋኣፃ ጎሽካኒ ዳንዳዓ? ዒንሢ ጋዓንቲ ፒዜ ዋጎ ዋጊፃ ዋዋዳ ጴኤሻ ማሂ፤ ጊንሣ ሃሃ ጎኩዋዋ ዋላንጋጉዲ ጫንቹ ባኣዚ ማሂ ላኣሜኔ።

13 ዒንሢ ፓሡዋ ባኣዚና ዋዛዳኔ፤ ዋልቆዋ ዒንሢ ዒንሢሮ ዴንቁያ ዒንሢም ማላኔ።

14 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ቢያ ባኮ ዋይሃ ያኦዛሢ፡- «ዒሰራዔኤሌ ዴሬዮቲ! ሃማቲ ካታሞ ጌሎ ካራፓ ዴንዲ ዓሬባ ደኦጮ ሄላንዳኣና ካራ ዒንሢኮ ባይዚ ያሊ ዒንሢ ሜታሳንዳ ዓሲ ታኣኒ ዒንሢዳ ዳካንዳኔ» ጋዓኔ።

7

ዓቢሢ ሙካንዳያ ማዒፃ ኬኤዚንቲሢ

1 ሃኣካ ጮኦሪንቲ ካኣቲም ዒንጎ ሃኣካ ዒንጊንቲሰካፓ ቤዘይዳ ዉኡኬ ማዒ ባቃሌ ሃኣኮ ሙዓንዳ ዓቢሢ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ያኦዛሢ ቃንቁሳያ ታኦም ፔጋሲ ዳዌኔ፤ 2 ዩይ ዓቢፃ ሳይይዳ ዓኣ ዓኣዔ ባኮ ሙይ ባይዜሢ ታ ዛጋያ፡- «ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ያኦዛሢዮ! ሃዳራ ዴሮኮ ዳቢንቶ ዓቶም ጌዔ! ኔ ዩያይዴቲ ያይቆኦቤ ዋይቲ ዓታንዳይ? ዒዚ ላኣፓቱዋዓዳ!» ጌይ ሺኢቄኔ።

3 ዩያሮ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ዔያቶ ሚጨንቲ፡- «ዩያ ኔ ዛጌ ባኮ ታ ማዳዓኬ፥ ዓቶንጎ!» ጌዔኔ።

ታሚ ዳኪንታንዳያ ማዒፃ ኬኤዚንቲሢ

4 ሃሃ ጊንሣ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ታሚ ሳይይዳ ዓጋኒ ጊኢጊንቲያ፥ ዩይ ታማ ጴኤፖ ባዘ ዋኣፃ ጉቤ ሙይ ፃኣዲሲ ባይዚ ሳይ ሙይሢ ዓርቆያ ታና ዒዚ ዳዌኔ። 5 ዩያሮ ሃሃ ታኣኒ፡- «ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ያኦዛሢዮ! ዩያ ኔ ሃሻንዳጉዲ ታ ኔና ሺኢቄኔ! ኔ ዩያይዴቲ ያይቆኦቤ ዋይቲ ዓታንዳይ? ዒ ላኣፓቱዋዓዳ!» ጌይ ሺኢቄኔ።

6 ዩያሮ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ዔያቶ ሚጨንቲ፡- «ዓቶንጎ! ዩያኣ ታ ማዳዓኬ» ጌዔኔ።

ማኣሪ ማኸንታኣና ፒዜ ማዒፃ ሚፂ ዛጎ ዓንጊ (ቱሞቢ)

7 ይያጉዲ ሃሣ ናንገና ናንጋ ጎዳ ቱምቢ ጌይንታ ባኮና ሚፂ ዛገ ማዠና ከኤሌ ዲሢ ዓሸካ ዔቂ ዓኣያ፣ ኩጮይዳ ዩኖ ቱምቢ ጎፆ ባከሎ ዓርቂ ዓኣያ ታኣም ፔጋሲ ዳቄኔ፤ 8 ዒማና ናንገና ናንጋ ጎዳ ታ ኮይላ፡- «ዓመፄ! ኔኤም ዓይጌ ጴዳይ?» ጌይ ፆኦጮኔ።

ታኣኒያ፡- «ቱምቢ ታ ዳንቃኔ» ጌዔኔ።

ዩካፓ ናንገና ናንጋ ጎዳ፡- «ቱምቢና ዛገ ሚፂ ማዠናገቲባኣ ከኤሌ ዲሢጉዲ ታኣኮ ዳራ ዒሰራዔኤሌ ዋቢ ታኣም ጴዳሢሮ ሃና ዓንጌላ ዒሰራዔኤሌኮ ዋቢያ ዳዋያኮ፤ ዩያሮ ታኣኒ ዔያቶይዳ ማቶ ዓጉዋ ሃሻዓኮ። 9 ዪሳኣቄና ዒዛኮ ናኣቶኮ ናኣቶ ሄላንዳኣና ዔያታ ዘገ ካኣሸካ ጴጌ ቤዛ ዶዒ ባይቃንዳኔ፤ ዒሰራዔኤሌኮዋ ዲማዴያ ጌኤሺ ማዔ ቤዛ ሻሃንቲ ባዔ ቤሲ ማዓንዳኔ፤ ካኣቲ ዒዮርቢዓማኮ ካኣቱም ታኣኒ ዶይሲ ባይዛንዳኔ» ጌይ ታኣም ከኤዜኔ።

ዓመፄና ዓሚሲያሴ ጌይንታ ዓሲስኬያና ዛላ ከኤዚንቲ ሃይሴ

10 ቤኤቴሌይዳ ቄኤሴ ማዒ ማዳ፣ ዓሚሲያሴ፡- «ዓመፄ ጎፆሢ ዒሰራዔኤሌ ዳሮ ባኣካ ዳዒ ኔኤም ዔቴ ቦኣካኔ፤ ዳራ ዒ ጋዓ ባኮ ቢያ ዋይዚ ዋይዚ ዳዒኒ ዳንዳዑዋሴ። 11 ዒዚ፡- «ዒዮርቢዓማ ያልዚ ዳ ሃይቃንዳኔ፤ ዒሰራዔኤሌ ዳራኣ ፔ ዓጮፓ ዲዒንቲ ማሌ ዓጪ ዳውታንዳኔ ጋዓኔ።» ጋዓ ከኢታ ዒሰራዔኤሌ ዓጮ ካኣቲ ዒዮርቢዓማም ዳኮኔ።

12 ዓሚሲያሴ ዓዋጭም፡- «ፆኦሲ ፔጋሲ ዳዋ ባኮ ዛጋሢ! ማዒ ዪሁዳ ዳንዲጋፓ ዒኢካ ፆኦሲ ማሊያ ከኤዚ ከኤዚ ኔኤም ዒንጎ ባኮ ሙይ ዒኢካ ናንጌ። 13 ቤኤቴሌ ጋዓንቲ ካኣቲ ዘገ ፆኦሲ ካኣሸካ ቤሲ፤ ሃሣ ዲቦ ዳሮኮ ጌኤሺ ማኣሪ ማዔሢሮ ሃይካ ላሚ ፆኦሲ ማሊሢ ከኤዚ።» ጌዔኔ።

14 ዓመፄ ማሃፖ፡- «ታኣኒ ሻኣቢ ማንፂ ሙዓያ፣ ሃሣ ቆልሞ ሄንቃያኮ፤ ፆኦሲ ማሊሢ ከኤዚያና ፆኦሲ ማሊሢ ከኤዛ ዓሲኮዋ ታኣኒ ናይቱዋሴ። 15 ታኣኒ ማራይ ሄንቃያታንቲ ዩይፓ ታና ዔኪ፡- «ዳንዳ፤ ታ ዳሮ ዒሰራዔኤሌም ታ ማሊያ ከኤዜ» ጌይ ታና ዓይሢሢ ፔኤሮ ናንገና ናንጋ ጎዳኮ። 16 ሃሢ ናንገና ናንጋ ጎዳ ጋዓ ባኮ ዋይዜ፤ ኔኤኒ ጋዓንቲ፡- «ዒሰራዔኤሌ ዓጮይዳ ፆኦሲ ማሊያ ከኤዚ።» ዪሳኣቄ ዜርያ ማዔ ዒሰራዔኤሌ ዳሮም ፆኦሲ ቃኣሎ ከኤዚ።» ጌይ ታና ላኣኔ። 17 ዩያሮ ዓሚሲያሴ! ናንገና ናንጋ ጎዳ ኔኤም ሄዚ ጋዓኔ፡- «ኔኤኮ ማቻ ካታዋይዳ ዘኣሰካ ኮኣማያ ማዓንዳኔ፤ ዓቲንቆንታ ዉዲሮ ናኣቶንታ ኔኤኮ ያልዚና ሃይቃንዳኔ፤ ኔኤኒ ዳና ማሌ ፆንጎ ማዔ ዳራ ዋዳራ ጎቺ ፓቂንቲ ዔካንዳኔ፤ ኔኤኒ ማሌ ዳሮ ዓጪ ዳንዲ ሃይቃንዳኔ፤ ዒሰራዔኤሌ ዳራ ሉኡዙዋባኣያ ፔ ዓጮፓ ዲዒንቲ ዔውታንዳኔ» ጌዔኔ።

8

ሚሢ ዓኣፒ ካፄያ ኮታ ኩሙሢ ጾኦሲ ዓሞፄም ፈቋሢ

1 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ጾኦሲ ማሌ ባኣዚ ታኣም ፔጋሲ ፈቋኔ፤
ዬይ ዓይጎዳይ ጌዔቲ ኮታ ኩሙሢ፤ ሚሢ ዓኣፒ ካፄያ ታኣኒ ዛጌኔ፤

2 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ታና፡- «ኔኤም ዓይጌ ጴዳይ?» ጌይ ጾኦጌኔ።
ታኣኒ፡- «ሚሢ ዓኣፒ ካፄያ ኮታ ኩሙሢ ዳንቃኔ» ጌይ ማሄኔ።

ናንጊና ናንጋ ጎዳ፡- «ታ ዳሮ ዒሰራዔኤሌኮ ጋፒንሢ ሄሌኔ፤ ሃይፓ
ሴካ ማይ ታ ዔያቶይዳ ማቶ ዓጉዋ ሃሻዓኩ።»

3 «ጌኤዡ ማኣሮይዳ ዔያታ ኮርጋ ኮፃ ዩኤፒ ባንሢ ሺራንዳኔ፤
ሚርጌ ዓሲኮ ሌሲ ቢያ ቤሰካ፤ ዚቲ ጌይ ከኤሪንታንዳኔ» ጌይ
ታኣም ከኤዜኔ።

ዒሰራዔኤሌኮ ሎኦሚያ

4 ዒንሢ ማታዳ ዓሶ ሄርቁ ዋይሢ ዓሳ፤ ጊንሢ ሃሢ ማንቆ ዓሶ
ዓጮይዳፓ ባይዛ ዓሳ! ዋይዙዋቲ! 5 ዒንሢ፡- «ሃኣኮ ኑኡኮ ኑ
ሻንቾም ዓጊና ጭሮ ቦንቻ ዑኩና ጋፓኣባሽ! ዛርጋሢ ኑኡኮ ኑ ቦኣካ
ሻንቾም ሃውሾ ከላ ዑኩና ኩዳኣባሽ! ዩይ ቦንቾ ከላ ጋፔቲ ሃኣኮ
ማኮ ሙርሶ ኑ ዳከሲ ዲቢ ሚኢሽ ኑ ዔካንዳኔ፤ ፒዜቱዋ ዳኤሁሞ
ዔሮ ባኣዚና ዳሮ ኑ ጌሻንዳኔ፤ 6 ዛርጎኮ ሙርቶዋ ዓይሱዋፓ ኑ
ሻንቻንዳኔ፤ ማንቆ ዓሶ ሚኢሽና፤ ጊንሢ ሃሢ ማታዳ ዓሶ ፔቲ ዓሲ
ዓኣሢንታ ዱርሲና ሻንቁ ዔኪ ኑኡም ማዲሻንዳኔ» ጋዔ።

7 ያይቆኦቤና ዜርፆናም ሄርሺንቲ ጉሙርቆያ ማዔ፤ ናንጊና ናንጋ
ጎዳ ፔ ሱንፆ ጌፒ ሂዚ ጌይ ጫኣቁኔ፡- «ዔያታ ማዳ ባኮ ቢያ ታኣኒ
ዋላዓኩ። 8 ዬያ ዛሎና ሳዓ ዓጊፃንዳኔ፤ ዬኖ ሳፆይዳ ናንጋ ዓሳ
ቢያ ዩኤካንዳኔ፤ ሳዓ ካራና ዓባዬ ዋሮጉዲ ፖኦጊ ሌካ ዔቃንዳኔ፤
ዩካፓኣ ጊንሢ ሊካ ሳዓ ከዳንዳኔ።» 9 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ
ጾኣዛሢ ሂዚ ጋዔ፡- «ሃጊ ዓባ ሳዛ ዓኣንቲ ዓቦ ታኣኒ ጌልዛንዳኔ፤
ዓባ ዳኡሲ ዓኣንቲ ሳፆ ታኣኒ ዳሚሻንዳኔ። 10 ዒንሢ ሌፆይዳ
ቦንቾ ዋዛዳ ዋዛ ያዩሢ ባንሢ፤ ኮፆዋ ዒንሢኮ ታኣኒ ዩኤፒ ባንሢ
ሺርሻንዳኔ፤ ቢያሢ ዒንሢ ሲዬ ፓቲሌ ማይንታንዳጉዳ፤ ቶኦኮዋ
ዒንሢኮ ዒንሢ ማኤዳንዳጉዳ ታ ማዳንዳኔ፤ ዬኖ ከሎ ናፆማ ፔቲ
ሜቲታፆ ሃይቁ ዓሲ ዩኤካፆጉዲ ፑርታ ማቶ ከሌ ታኣኒ ዒንሢሞ
ማሃንዳኔ።»

11 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ጾኣዛሢ ሂዚ ጋዔ፡- «ሳፆይዳ ታኣኒ
ናይዚ ዳካንዳ ዋይ ዩዓንዳኔ፤ ዬኖ ዋዶና ዓሳ ናይዳንታንዳሢና
ዳኤቢንታንዳሢ ታኣኮ ቃኣሎ ዳንቁ ዋይዛ ባሺንቲኩ፤ ሙፆ ባኣዚና
ዋኣሢና ባይዚቱዋሴ፤ ዬያ ጌዔሢ ታና፤ ናንጊና ናንጋ ጎዳኩ። 12 ዬኖ

ዎድና ዳራ ቢያ ዓጮኮ ኬዳኖ ዛላፓ ደኣሎ ዛሎ ባንሢ፣ ዓባ ኬሰካ ባንፃፓ ዓባ ጌላሢ ባንሢ ታኣኮ ቃኣሎ ዳንቃኒ ሃንቲ ሃንቲ ጉሪ ጳሽኪ ማታዳንዳኔ፤ ጋባንቲ ዔያታ ዳንቃባኬ። 13 ሚዛጸ ዉደር ናኣቶንታ ደዶ ዓቲንቆ ናኣቶንታ ዬያ ዎኣፆ ዳኤባፓ ዔቄያና ላቢ ቃኣያዳንዳኔ፤ 14 ሳማሪያይዳ ሳሺማ ጌይንታ ላኣሎ ፆኣዜላ ሃይቆ! ጌይ ጫኣቃ ዓሳንታ ሳኣኣ ፆኣሲ ሃይቆ! ጌንሣ ሃሣ ቤርሳቤ ፆኣሲ ሃይቆ! ጌይ ጌይ ጫኣቃ ዓሳ ቢያ ሳሚ ፔቲታፆ ዔቃኦዎ ጎይሢ ጋፒ ሎኦማንዳኔ።»

9

ናንገና ናንጋ ጎዳ ዒሰራዔኤሌይዳ ዓጋኒ ገኢጌ ሜቶ

1 ናንገና ናንጋ ጎዳ ዒንጎ ባኮ ዒንጎ ቤዞ ኮይላ ዔቄ ዓኣንቲ ታ ዛጌ፤ ዒዚ ታና ሂዚ ጌይ ዓይሣ፤ «ፃጸ ሄሊ ዓገፃንዳጉዲ ጌኤዢ ማኣርኮ ቱርቱር ሙሰኩሎ ጳርቄ፤ ማቄ ዓሳኮ ሰፖይዳ ደዓንዳጉዲ ጳርቄ ማንሢ፤ ዬያይዳ ሃይቁዎፆ ቶሊ ዓቲ ዓሳ ታኣኒ ጩንቻ ዓራፖና ኩርሳንዳኔ፤ ዓይጎ ዓሲያ ጳሽኪ ቶሊ ዓታዓኬ። 2 ሳፆ ቦኣኪ ጌሊ ዔያታ ዳኤቲቲያ ታ ዔያቶ ዒኢፓ ጎቲ ኬሳንዳኔ፤ ሌካ ጫሪንጮ ዔያታ ኬሰኬቲያ ታ ዔያቶ ዒኢካፓ ኬይሳንዳኔ። 3 ቄርሜሎሴ ዲኮኮ ቶኣኮ ኬሰኪ ዒኢካ ዔያታ ፑኔቲያ ኬሚ ታ ዔያቶ ዒኢፓ ዑርዘ፣ ዓርቃንዳኔ፤ ታ ቤርታፓ ፑናኒ ዳኤፖ ባዞ ዔቶ ዔያታ ኬዳቲ ዒኢካ ዓኣ ሾኣዢ ዔያቶ ደዓንዳጉዲ ታኣኒ ዓይሣንዳኔ። 4 ሞርካ ዔያቶ ዲዒ ዔኪ ዳንዳቲያ ዒኢካ ዔያቶ ታኣኒ ዎዲሻንዳኔ፤ ታ ዔያቶ ፑርታ ዓኣፒና ዛጋንዳኔ፣ ኮሺ ዓኣፒና ዛጋዓኬ።»

5 ዓጪ ማዔ ካራና ቢያ ዓባዬ ዎርጉዲ ሌካ ፖኦጊ ዔቄ፣ ጌንሣ ሳዓ ኬዲ ጌይ ጌይ ዓገፃኔ፤ ናንገና ናንጋ ጎዳ ማዔ ቢያ ባኮ ዎይሣ ጎዳሢ ሳፆ ካኣማዛ ዓልቃንዳኔ፤ ዒኢካ ናንጋ ዓሳኣ ቢያ ዬኤካንዳኔ።

6 ፔኤኮ ናንጎ ማኣር ጫሪንጫ ማጌሚ ሳፆኮ ዑፆይዳ ሌካ ዳጌ ቤዞ ኮሺ ዒኢካ ደዲሼሢ ዳኤፖ ባዞ ዎኣፆዎ ፔ ባንሢ ዔኤሊ ሳፆይዳ ጌንሣ ሾኣቲሳሢ ዒዛኬ፤ ሱንፃኣ ዒዛኮ ናንገና ናንጋ ጎዳኬ።

7 ናንገና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓ፤ «ዒሰራዔኤሌ ዳሪዮቲ! ታ ቤርቶይዳ ዒቶጲያ ዓሳ ዒንሢፓ ላኣፒ ጴዳዎሴ፤ ዒንሢ ታኣኒ ጌብፃ ዓጫፓ ኬሴሢፓዲ ፒሊሰፃኤሚ ዓሳ ቄርፃኤሴፓ፣ ሶኦሪያ

ዓሰ ቁኢሬፓ ዔኪ ታኣኒ ኬሲባኣዓዳ? ዔኪ ታኣኒ ኬሲናኣኮኬ።
8 ታና፡ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ምዃሢኮ ዓኣፓ ጎሞ ማዳ
ዒሰራዔኤሌ ካኣቶ ዓጮ ዴንቁኔ፤ ሳፆይዳፓ ጋፒሲ ታ ባይዛንዳኔ፤
ያዲ ማዔቴያ ያይቆኦቤ ዜርፆ ቲፅዲ ታኣኒ ባይዛዓኬ። ዬያ ጌዔሢ
ታና፡ ናንጊና ናንጋ ጎዳኬ።

9 «ዒሰራዔኤሌ ዴራ ማሌ ዴር ባኣካ ዜርቁንታንዳጉዲ
ታኣኒ ዓይሣንዳኔ፤ ዔያታ ዜርቁንታንዳሢ ሶኦራ ዓንዳና
ሃኣኮ ሶኦሪንታሢ ጎይፆኬ፤ ሶኦር ዓንዳ ዛላዳኣና ዲልባ
ዴንዳንዳኣፓዓቴሞ ፔቴ ዓኣፒታዎ ፒንፂ ዴንዳዓኬ። 10 «ፔቴታፆ
ፑርታ ባኣዚ ኑና ሄላዓኬ» ጋዓ ታ ዴር ባኣኮይዳ ዓኣ ጎሞ ዓሳ ቢያ
ፆልዚና ሃይቃንዳኔ።»

ዒሰራዔኤሌ ዴራ ፔ ዓጮ ጊንሣ ሙካንዳያ ማዒያ

11 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓኔ፡- «ዳውቴ ማኣር ዶዔሢ ጊንሣ
ታ ዔቁሳንዳኔ፤ ኬኤሎ ዲፆዎ ጊንሣ ታ ኮሻንዳኔ፤ ሻሂንቴሢያ ማሂ
ታ ዓካሳንዳኔ፤ ማና ቤርታ ዓኣ ጎይፆማጉዲ ማሂ ጊንሣ ታኣኒ
ማዣንዳኔ። 12 ዬያር ዔዶኦማፓ ፒኢጫዲ ዓቴ ዓሶ፤ ጊንሣ ሃሃ
ታ ሱንፆና ዔኤለንቴ ማሌ ዴር ቢያ ዔያታ ዳካሳንዳኔ» ጋዓኔ ዬያ
ባኮ ቢያ ማዲ ኩንሣንዳ፡ ናንጊና ናንጋ ጎዳ።

13 ናንጊና ናንጋ ጎዳ ሂዚ ጋዓኔ፡-

«ሃኣኮ ጮኦራ ዓሳ ጮኦሪ ጋፒሱዎንቴ
ጎሽካ ዓሳ ጎሽኮር ዬዓንዳ ዎዴ፤
ዎይኖ ዓኣፖ ጮኦጳ ዓሳ ጮኦጺ ጋፑዎንቴ
ዎይኖ ቱካ ዓሳ ቱኮር ዬዓንዳ ዎዴ ሙካንዳኔ።»

ዬኖ ዎዶና ዲካፓ ዓኣሢ ዎይኔ ዑሺ ዓልቃንዳኔ፤

ጌማራፓኣ ቢያ ዎይኔ ዑሺ ጎዓንዳኔ።

14 ታኣኮ ዴር፡ ዒሰራዔኤሌ ፔ ዓጮ ማሂ ታ ዔኪ ዬዓንዳኔ፤
ዶዲ ሻሂንቴ ካታሞ ጊንሣ ዔያታ ማዢ ዒኢካ ናንጋንዳኔ፤
ዎይኔ ቱኪ ዬያ ዎይኖኮ ዓኣፖና ኮሾ ዑዢ ዔያታ ዑሽካንዳኔ፤
ማሌ ዬያጉዲ ዲማ ዲማ ማሂያ ቱኪ ዓኣፖ ዔያታ
ሙዓንዳኔ።

15 ታ ዴር፡ ዒሰራዔኤሌ
ዔያቶሞ ታ ዒንጌ ዓጮይዳ ዶቁ ታኣኒ ፆጺ ዳኪሲሳንዳኔ፤
ላሚ ያፓ ዔያታ ቱጊንቴ ዴንዳዓኬ።»

ዬያ ጌዔሢ ናንጊና ናንጋ ጎዳ ማዔ ዒንሢኮ ምዃሢ፡ ታናኬ።

9:12 9:12 ዳኪ. ማዶ 15:16-18።

ጌሌዥ ማግኔገ

**The Holy Bible in the Maale language of Ethiopia,
using Ethiopic script**

copyright © 2008 The Word for the World International and The Bible Society of Ethiopia

Language: Maale (Male)

Translation by: The Word for the World

Contributor: Bible Society of Ethiopia

ጌሌዥ ማግኔገ

Maale Full Bible

The Word For The World International

Bible Society of Ethiopia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 14 Apr 2023

bbcfb90a-3ae3-5452-983d-6c4c02375929